

Rozdział 5

OKREŚLENIE WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY PRZEDMIOTÓW OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BIEBRZAŃSKA PLB200006 ORAZ OBSZARU NATURA 2000 DOLINA BIEBRZY PLH200008, W CZĘŚCIACH POKRYWAJĄCYCH SIĘ Z OBSZAREM PARKU, ZACHOWANIA INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW ORAZ SPÓJNOŚCI SIECI OBSZARÓW NATURA 2000

1. Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska i obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy, w częściach pokrywających się z obszarem Parku:

1) dla siedlisk przyrodniczych¹:

- a) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi – zahamowanie sukcesji drzew i krzewów, utrzymywanie płatów otwartych z niedużym udziałem drzew i krzewów (do 40% pokrycia); utrzymanie niewielkiego pokrycia roślinnością, zachowanie dużego udziału płatów z odsłoniętymi utworami piaszczystymi; umożliwienie zachowania najcenniejszych gatunków naczyniowych oraz gatunków porostów specyficznych dla muraw tego typu.
- b) 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (*Potamion*, *Nympheion*, *Lemnetea*) – zachowanie naturalnego systemu hydrograficznego; utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska; ochrona wód Parku przed pogorszeniem ich jakości; zachowanie różnorodności siedliska przyrodniczego; utrzymanie arealu i stanu siedliska przyrodniczego; zabezpieczenie starorzeczki przed niepożądaną zabudową hydrotechniczną; ochrona wód przed czynnikami antropogenicznymi wpływającymi na obniżenie ich jakości.
- c) 6120² Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) – zahamowanie sukcesji drzew i krzewów, utrzymywanie płatów otwartych z niedużym udziałem drzew i krzewów (do 25% pokrycia); zahamowanie rozprzestrzeniania rodzimych gatunków ekspansywnych, głównie *Calamagrostis epigejos* oraz *Pteridium aquilinum*; pozostawienie płatów siedliska wolnych od nierodzimych gatunków inwazyjnych (*Solidago* sp.) lub zahamowanie ich rozprzestrzeniania (*Salix acutifolia*); umożliwienie zachowania najcenniejszych gatunków naczyniowych oraz gatunków porostów specyficznych dla murawy; wprowadzanie i promowanie użytkowania pastwiskowego i/lub kośno-pastwiskowego.
- d) 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) – zahamowanie rozprzestrzeniania rodzimych gatunków ekspansywnych, głównie *Calamagrostis epigejos* oraz *Pteridium aquilinum*; pozostawienie płatów siedliska wolnych od nierodzimych gatunków inwazyjnych (*Solidago* sp.); umożliwienie zachowania najcenniejszych gatunków naczyniowych oraz gatunków porostów specyficznych dla murawy; zahamowanie sukcesji drzew i krzewów, utrzymywanie płatów otwartych z niedużym udziałem drzew i krzewów (do 25% pokrycia).
- e) 6230² Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie) – utrzymywanie strefy ekotonowej oddzielającej właściwe płaty muraw od sąsiadujących z nimi upraw rolniczych; umożliwienie zachowania najcenniejszych gatunków naczyniowych; zahamowanie procesu zarastania przez drzewa i krzewy; wprowadzanie i promowanie użytkowania pastwiskowego i/lub kośno-pastwiskowego.
- f) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinietum caeruleae*) – zachowanie powierzchni płatów łąk; zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie różnorodności biologicznej, mierzone zachowaniem się w ekosystemie wszystkich występujących w nim roślin w niezaburzonych proporcjach ilościowych; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska; zahamowanie rozprzestrzeniania się roślin o silnych tendencjach do ekspansji w runi; płaty łąk nie będą zarzucane, a sukcesja naturalna nie

¹ Kody siedlisk przyrodniczych, nazwy siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt lub roślin podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713).

² Siedlisko przyrodnicze lub gatunek o znaczeniu priorytetowym.

- doprowadzi do nadmiernego rozwoju drzew i krzewów; użytkowanie kośne wraz ze zbiorem biomasy.
- g) 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – zachowanie ogólnej powierzchni płatów; zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie różnorodności biologicznej, mierzone zachowaniem się w ekosystemie wszystkich występujących w nim roślin w niezaburzonych proporcjach ilościowych; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska.
 - h) 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) – zachowanie powierzchni płatów łąk; zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie różnorodności biologicznej, mierzone zachowaniem się w ekosystemie wszystkich występujących w nim roślin; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska; zahamowanie rozprzestrzeniania się roślin o silnych tendencjach do ekspansji w runi; płaty łąk nie będą zarzucane, a sukcesja naturalna nie doprowadzi do nadmiernego rozwoju drzew i krzewów; użytkowanie kośne wraz ze zbiorem biomasy.
 - i) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*) – zachowanie powierzchni płatów łąk; zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie różnorodności biologicznej, mierzone zachowaniem się w ekosystemie wszystkich występujących w nim roślin; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska; zahamowanie rozprzestrzeniania się roślin o silnych tendencjach do ekspansji w runi; płaty łąk nie będą zarzucane, a sukcesja naturalna nie doprowadzi do nadmiernego rozwoju drzew i krzewów; użytkowanie kośne wraz ze zbiorem biomasy.
 - j) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (*Caricion lasiocarpae*) – zachowanie powierzchni płatów torfowiska; utrzymanie powierzchni istniejących płatów siedliska w niepogorszonym stanie ochrony (utrzymanie oceny U1 stanu ochrony); zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie udziału gatunków mchów torfowców; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska; zahamowanie rozprzestrzeniania się roślin o silnych tendencjach do ekspansji w runi; płaty torfowisk nie będą zarzucane, a sukcesja naturalna nie doprowadzi do nadmiernego rozwoju drzew i krzewów; zachowanie odpowiedniego stopnia uwodnienia warstwy torfu na skutek właściwego użytkowania i odwodnień; brak zniszczeń runi i gleby związanych z pozyskaniem torfu; zaprzestanie planowania i budowy nowych urządzeń odwadniających, modyfikacja istniejących i powstawanie urządzeń spiętrzających poziom wody.
 - k) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (*Caricion davallianae*, *Caricion lasiocarpae*, *Caricion nigrae*) – zachowanie powierzchni płatów torfowiska; utrzymanie powierzchni istniejących płatów siedliska w niepogorszonym stanie ochrony (utrzymanie oceny U1 stanu ochrony); zachowanie udziału gatunków właściwych dla danego typu siedliska; zachowanie udziału gatunków mchów brunatnych; eliminacja gatunków inwazyjnych z płatów siedliska; zahamowanie rozprzestrzeniania się roślin o silnych tendencjach do ekspansji w runi; płaty torfowisk nie będą zarzucane, a sukcesja naturalna nie doprowadzi do nadmiernego rozwoju drzew i krzewów; zachowanie stopnia uwodnienia warstwy torfu na skutek właściwego użytkowania i odwodnień; brak zniszczeń runi i gleb związanych z pozyskaniem torfu; zaprzestanie planowania i budowy nowych urządzeń odwadniających, modyfikacja istniejących i powstawanie urządzeń spiętrzających poziom wody.
 - l) 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – zachowanie niezakłóconego przebiegu procesów przyrodniczych; strukturalna i gatunkowa przemiana drzewostanów na drodze procesów naturalnych; utrzymanie naturalnej różnorodności siedliska leśnego; utrzymanie siedliska w odpowiednim stanie ochrony; ochrona stanowisk cennych gatunków roślin, grzybów i porostów; eliminacja z ekosystemu leśnego gatunków drzewiastych i krzewów uznanych za inwazyjne oraz roślin obcych geograficznie; zwiększenie zasobów rozkładającego się drewna różnego rodzaju.
 - m) 91D0² Bory i lasy bagiennie – utrzymanie lub odtworzenie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk bagiennych oraz ochrona ścisła lub ochrona czynna zachowawcza, w której przewidziano spontaniczny rozwój leśnych ekosystemów bagiennych, w tym wydzielania się i rozkładu martwego drewna, następstwa pokoleń pochodzących z samooodnowienia, tworzenia

- się luk i polan śródleśnych oraz naturalnych procesów sukcesji organizmów leśnych, a w przypadku niektórych płatów podejmowanie działań z zakresu ochrony czynnej, polegających na eliminacji selektywnej gatunków obcych geograficznie.
- n) 91E0² Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) – utrzymanie lub odtworzenie stosunków wodnych właściwych dla siedlisk bagiennych, w tym naturalnych lub zbliżonych do naturalnych rytmów zalewów oraz ochrona ścisła lub ochrona czynna zachowawcza, w której przewidziano spontaniczny rozwój leśnych ekosystemów bagiennych, w tym wydzielania się i rozkładu martwego drewna, następstwa pokoleń pochodzących z samoodnowienia, tworzenia się luk i polan śródleśnych oraz naturalnych procesów sukcesji organizmów leśnych, a w przypadku niektórych płatów podejmowanie działań z zakresu ochrony czynnej, polegających na eliminacji selektywnej gatunków obcych geograficznie
 - o) 91I0² Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) – zachowanie niezakłóconego przebiegu procesów przyrodniczych; strukturalna i gatunkowa przemiana drzewostanów na drodze procesów naturalnych, na obszarach zajętych przez leśne zbiorowiska zastępcze o składzie gatunkowym niedostosowanym do potencjalnej roślinności naturalnej: utrzymanie naturalnej różnorodności siedliska leśnego; poprawa stanu zachowania siedliska; ochrona stanowisk cennych gatunków roślin, grzybów i porostów; eliminacja z ekosystemu leśnego gatunków drzewiastych i krzewów uznanych za inwazyjne oraz roślin obcych geograficznie; stosowanie wspomaganie naturalnych procesów regeneracji różnorodności biologicznej i stanu ekosystemów leśnych jedynie w wyjątkowych sytuacjach, poprzez zróżnicowanie struktury pionowej i poziomej drzewostanów oraz zwiększenie zasobów rozkładającego się drewna różnego rodzaju.
 - p) 91T0 Bory chrobotkowe – zachowanie niezakłóconego przebiegu procesów przyrodniczych; strukturalna i gatunkowa przemiana drzewostanów na drodze procesów naturalnych; na obszarach zajętych przez leśne zbiorowiska zastępcze o składzie gatunkowym niedostosowanym do potencjalnej roślinności naturalnej lub w obrębie płatów siedliska z oceną złą lub niezadowolającą ochrona czynna regenerująca poprzez: usuwanie podszytu i podrostu świerka pospolitego; uprzątnięcie leżącej i stojącej nekromasy; zmniejszenie pokrycia ściółki i warstwy mszystej; regulacja nadmiernego zwarcia drzewostanu.
- 2) dla gatunków roślin¹:
- a) 1902 obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*) – zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; hamowanie niekorzystnych dla gatunku przemian sukcesyjnych, prowadzących do wzrostu zwarcia drzew i krzewów w obrębie ekotonów; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; osiągnięcie wskazanej efektywności zapylenia obuwika pospolitego; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie.
 - b) 6216 haczykowiec błyszczący (*Hamatocaulis vernicosus*) – zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; przeciwdziałanie eutrofizacji torfowisk i wód; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie.
 - c) 1903 lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*) – zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; przeciwdziałanie eutrofizacji torfowisk i wód; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie.
 - d) 1477 sasanka otwarta (*Pulsatilla patens*) – zachowanie odpowiednich warunków mikroklimatycznych oraz zachowanie półnaturalnego, bezleśnego charakteru muraw w miejscach występowania gatunku; zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; ograniczenie negatywnego wpływu gatunków obcych; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki

ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie; ograniczenie negatywnych oddziaływań wynikających z działalności człowieka.

- e) 1528 skalnica torfowiskowa (*Saxifraga hirculus*) – zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; umożliwienie zachodzenia naturalnych procesów ekologicznych; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; przeciwdziałanie eutrofizacji torfowisk i wód; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie.
 - f) 1437 leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*) – zapobieganie niszczeniu osobników i stanowisk; zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych; utrzymanie odpowiednich warunków wodnych; ograniczenie negatywnego wpływu gatunków obcych; ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków rodzimych; utrzymanie powierzchni niezarośniętej przez gatunki ekspansywne na danych stanowiskach na wskazanym poziomie; ograniczenie penetracji ludzkiej.
- 3) dla gatunków zwierząt^{1,3}:
- a) 1071 strzępotek edypus (*Coenonympha oedippus*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnych oddziaływań wynikających z działalności człowieka.
 - b) 6169 przeplatka maturna (*Euphydryas maturna*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku; ograniczenie negatywnego wpływu obcych gatunków inwazyjnych; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku.
 - c) 1060 czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych; utrzymanie stanu ochrony gatunku.
 - d) 4038 czerwończyk fioletek (*Lycaena helle*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych; utrzymanie stanu ochrony gatunku.
 - e) 1042 zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych oraz zapewnienie odpowiednich warunków wodnych; utrzymanie stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnego oddziaływania gatunków ekspansywnych.
 - f) 1037 trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych oraz zapewnienie odpowiednich warunków wodnych; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnych oddziaływań wynikających z działalności człowieka.
 - g) 1014 poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych, ekstensywne koszenie oraz zapewnienie odpowiednich warunków wodnych; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnego oddziaływania gatunków ekspansywnych.
 - h) 1013 poczwarówka Geyera (*Vertigo geyeri*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych, ekstensywne koszenie oraz zapewnienie odpowiednich warunków wodnych; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnego oddziaływania gatunków ekspansywnych.
 - i) 1016 poczwarówka jajowata (*Vertigo moulinsiana*) – utrzymanie siedlisk bytowania gatunku poprzez zachowanie aktualnej powierzchni przestrzeni otwartych, ekstensywne koszenie oraz zapewnienie odpowiednich warunków wodnych; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; ograniczenie negatywnego oddziaływania gatunków ekspansywnych.
 - j) 1032 skójka gruboskorupowa (*Unio crassus*) – utrzymanie struktury i funkcji siedliska; poprawa jakości wód; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; propagowanie dobrych praktyk rolniczych; utrzymywanie właściwej struktury gatunkowej i znaczącej liczebności ryb; ograniczenie negatywnych oddziaływań wynikających z działalności człowieka; ograniczenie negatywnego wpływu obcych gatunków inwazyjnych.

³ Kody gatunków ptaków zostały zaczerpnięte z portalu Eionet http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

- k) 1130 boleń (*Aspius aspius*) – utrzymanie siedliska bytowania gatunku poprzez zachowanie odpowiedniej jakości wód; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i liczebności ryb; przeciwdziałanie eutrofizacji wód; ograniczenie negatywnych oddziaływań wynikających z działalności człowieka.
- l) 1149 koza (*Cobitis taenia*) – utrzymanie siedliska bytowania gatunku poprzez zachowanie odpowiedniej jakości wód i prowadzenie wykaszania roślinności szuwarowej; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i liczebności ryb; przeciwdziałanie eutrofizacji wód; ograniczenie negatywnego wpływu obcych gatunków inwazyjnych.
- m) 2484 minóg ukraiński (*Eudontomyzon mariae*) – utrzymanie siedliska bytowania gatunku poprzez zachowanie odpowiedniej jakości wód; poprawa stanu ochrony gatunku; utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i liczebności ryb.
- n) 1145 piskorz (*Misgurnus fossilis*) – utrzymanie siedliska bytowania gatunku poprzez zachowanie odpowiedniej jakości wód i prowadzenie wykaszania roślinności szuwarowej; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i liczebności ryb.
- o) 5339 różanka (*Rhodeus amarus*) – utrzymanie siedliska bytowania gatunku poprzez zachowanie odpowiedniej jakości wód i prowadzenie wykaszania roślinności szuwarowej; utrzymanie lub poprawa stanu ochrony gatunku; utrzymanie właściwej struktury gatunkowej i liczebności ryb; przeciwdziałanie eutrofizacji wód; ograniczenie negatywnego wpływu obcych gatunków inwazyjnych.
- p) 1188 kumak nizinny (*Bombina bombina*) – utrzymanie i poprawa stanu ochrony siedlisk; poprawa stanu populacji gatunków; utrzymanie miejsc rozrodu.
- q) 1166 traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*) – utrzymanie i poprawa stanu ochrony siedlisk; poprawa stanu populacji gatunków; utrzymanie miejsc rozrodu.
- r) 1308 mopek zachodni (*Barbastella barbastellus*) pop. rozrodcza – identyfikacja i ochrona kolonii letnich w budynkach; chronienie i zwiększenie liczby potencjalnych naturalnych letnich kryjówek w drzewostanach; stosowanie w lasach sztucznych schronień; ograniczenie presji ruchu kołowego; kontrola i ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych.
- s) 1308 mopek zachodni (*Barbastella barbastellus*) pop. zimująca – ochrona małych zimowisk; utrzymanie i zwiększenie liczby zimowisk zasiedlanych przez gatunek; utrzymanie lub zwiększenie populacji gatunku; utrzymanie istniejącej, małej antropopresji na miejsca hibernacji; poszerzenie obszarów ochrony ścisłej.
- t) 1318 nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme*) pop. zimująca – ochrona małych zimowisk; utrzymanie i zwiększenie liczby zimowisk zasiedlanych przez gatunek; utrzymanie istniejącej, małej antropopresji na miejsca hibernacji.
- u) 1352² wilk (*Canis lupus*) – utrzymanie stanu populacji gatunku; poprawa zachowania siedlisk leśnych; obniżenie ryzyka kolizji na drogach poprzez utrzymanie odpowiednio niskiego zagęszczenia dróg; utrzymanie odpowiedniej drożności korytarzy migracyjnych.
- v) 1361 ryś (*Lynx lynx*) – poprawa stanu populacji gatunku; poprawa zachowania siedlisk leśnych; zapewnienie odpowiedniej dostępności pokarmu w obszarze; obniżenie ryzyka kolizji na drogach poprzez utrzymanie odpowiednio niskiego zagęszczenia dróg; utrzymanie odpowiedniej drożności korytarzy migracyjnych.
- w) 1337 bóbr europejski (*Castor fiber*) – zapewnienie dobrego stanu ekologicznego wód płynących; zachowanie spójności siedlisk gatunku; ograniczenie penetracji ludzkiej; ochrona czynna zachowawcza.
- x) 1355 wydra (*Lutra lutra*) – zapewnienie dobrego stanu ekologicznego wód płynących; utrzymanie obecnej bazy pokarmowej; zachowanie spójności siedlisk gatunku; ograniczenie penetracji ludzkiej; ochrona czynna zachowawcza.
- y) A294² wodniczka (*Acrocephalus paludicola*) – zachowanie biotopów lęgowych poprzez ekstensywne koszenie (dostosowanie terminów koszeń) wraz z utrzymaniem właściwych warunków uwilgotnienia płątów szuwaru turzycowego.
- z) A054 rożeniec (*Anas acuta*) – zachowanie siedlisk, ograniczenie penetracji ludzkiej.
- aa) A050 świstun (*Anas penelope*) – zachowanie siedlisk, ograniczenie penetracji ludzkiej.
- bb) A041 gęś białoczelna (*Anser albifrons*) – zachowanie siedlisk, ograniczenie penetracji ludzkiej.

- cc) A090² orlik grubodzioby (*Aquila clanga*) – Zachowanie lasów bagiennych (brzezin, olsów), ochrona stanowisk lęgowych (platformy gniazdowe), odchów piskląt (grupa Abel) w sztucznych warunkach wolierowych.
- dd) A089 orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*) – zachowanie biotopów lęgowych, ochrona stanowisk lęgowych, zachowanie oraz poprawa warunków żerowiskowych (utrzymanie wypasu oraz ekstensywnego koszenia łąk i pastwisk).
- ee) A222 uszatka błotna (*Asio flammeus*) – zachowanie siedlisk.
- ff) A021 Bąk (*Botaurus stellaris*) – zachowanie szuwarów trzcinowych, ograniczenie penetracji ludzkiej.
- gg) A215 puchacz (*Bubo bubo*) – zachowanie siedlisk.
- hh) A224 lelek (*Caprimulgus europaeus*) – zachowanie biotopów lęgowych.
- ii) A196 rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybridus*) – zachowanie biotopów lęgowych, ograniczenie penetracji ludzkiej, ograniczenie drapieżnictwa.
- jj) A198² rybitwa białoskrzydła (*Chlidonias leucopterus*) – zachowanie biotopów lęgowych, ograniczenie penetracji ludzkiej, ograniczenie drapieżnictwa.
- kk) A197 rybitwa czarna (*Chlidonias niger*) – zachowanie biotopów lęgowych, ograniczenie penetracji ludzkiej, ograniczenie drapieżnictwa.
- ll) A031 bocian biały (*Ciconia ciconia*) – ochrona miejsc gniazdowych, zachowanie żerowisk w sąsiedztwie stanowisk lęgowych.
- mm) A030 bocian czarny (*Ciconia nigra*) – zachowanie kompleksów leśnych z udziałem większych płatów starodrzewów, utrzymanie lub przywrócenie właściwych warunków hydrologicznych, ograniczenie drapieżnictwa, ochrona miejsc gniazdowych, okresowe ograniczenie penetracji ludzkiej.
- nn) A081 błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*) – ochrona siedlisk gniazdowych tj. rozległych szuwarów trzcinowych,
- oo) A084 błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) – ochrona siedlisk lęgowych, ograniczenie drapieżnictwa.
- pp) A122 derkacz (*Crex crex*) – zachowanie siedlisk lęgowych (utrzymanie terenów otwartych), poprzez koszenie w odpowiednich terminach.
- qq) A037 łabędź czarnodzioby (*Cygnus columbianus bewickii*) – zachowanie siedlisk, ograniczenie penetracji ludzkiej.
- rr) A239 dzięcioł białogrzbisty (*Dendrocopos leucotos*) – zachowanie drzewostanów w wyższych klasach wieku z dużą ilością martwych oraz obumierających drzew.
- ss) A239 dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) – zachowanie drzewostanów mieszanych w wyższych klasach wieku z przewagą dębów, obfitujących w martwe i obumierające drzewa.
- tt) A027 czapla biała (*Egretta alba*) – zachowanie siedlisk lęgowych (ograniczenie penetracji ludzkiej).
- uu) A320 muchołówka mała (*Ficedula parva*) – zachowanie drzewostanów liściastych oraz mieszanych w wyższych klasach wieku, obfitujących w płaty starodrzewów z dużą liczbą dziuplastych drzew.
- vv) A153² kszczyk (*Gallinago gallinago*) – zachowanie biotopów lęgowych (koszenie, utrzymanie właściwych warunków wilgotnościowych).
- ww) A154² dubelt (*Gallinago media*) – ochrona biotopów lęgowych poprzez utrzymanie warunków wilgotnościowych siedliska oraz zachowanie ekstensywnego sposobu koszenia (dostosowanie terminów koszeń).
- xx) A127 żuraw (*Grus grus*) pop. rozrodcza – zachowanie biotopów lęgowych.
- yy) A127 żuraw (*Grus grus*) pop. migrująca – zachowanie siedlisk (okresowe ograniczenie penetracji ludzkiej).
- zz) A075 bielik (*Haliaeetus albicilla*) – zachowanie rozległych drzewostanów z płatami starodrzewów, ochrona miejsc gniazdowych.
- aaa) A022 bączek (*Ixobrychus minutus*) – zachowanie starorzeczy, ochrona szuwarów trzcinowych oraz wiklinowisk, ograniczenie penetracji ludzkiej.
- bbb) A156² rycyk (*Limosa limosa*) – ochrona siedlisk lęgowych, ograniczenie drapieżnictwa, koszenie, ochrona czynna gniazd (grodzenia).
- ccc) A272 podróżniczek (*Luscinia svecica*) – zachowanie biotopów lęgowych.

- ddd) A160² kulik wielki (*Numenius arquata*) – ochrona siedlisk łągowych, ograniczenie drapieżnictwa, koszenie, ochrona czynna gniazd (grodzenia).
- eee) A072 trzmielojad (*Pernis apivorus*) – zachowanie rozległych drzewostanów z płatami starodrzewów.
- fff) A151 batalion (*Philomachus pugnax*) pop. wędrowna – zachowanie siedlisk.
- ggg) A234 dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) – zachowanie drzewostanów w wyższych klasach z dużą ilością martwych oraz obumierających drzew.
- hhh) A120 zielonka (*Porzana parva*) – zachowanie siedlisk łągowych tj. szuwarów turzycowych, głównie w obrębie starorzeczy.
- iii) A119² kropiatka (*Porzana porzana*) – ochrona biotopów łągowych poprzez utrzymanie ekstensywnego koszenia turzycowisk oraz zachowanie ich właściwych warunków wilgotnościowych.
- jjj) A193 rybitwa rzeczna (*Sterna hirundo*) – ochrona biotopów łągowych, utrzymanie wypasu, ograniczenie drapieżnictwa.
- kkk) A409² cietrzew (*Tetrao tetrix tetrix*) – ochrona czynna polegająca na wsiedlaniu ptaków pochodzących z hodowli, ograniczenie drapieżnictwa, okresowe ograniczenie penetracji ludzkiej w sąsiedztwie tokowisk.
- lll) A162² krwawodziób (*Tringa totanus*) – ochrona siedlisk łągowych, ograniczenie drapieżnictwa, koszenie, ochrona czynna gniazd (grodzenia).

2. Warunki zachowania integralności obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska i obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy oraz ogólnej spójności sieci obszarów Natura 2000:

- 1) naturalny reżim hydrologiczny, rozumiany jako czasowy wzorzec zmian stanów i przepływów, charakteryzujący się określoną dynamiką, powtarzalnością, tempem zmian, czasem trwania określonych stanów oraz ich wielkością i frekwencją zarówno w ciągu roku, jak i w cyklu wieloletnim;
- 2) zachowana łączność podłużna pomiędzy elementami ekosystemu doliny rzecznej, czyli procesy kształtujące się w gradiencie biegu rzeki, obejmujących nie tylko przepływ wody, ale i transport rumowiska, biogenów, przenoszenie energii czy informacji, możliwości migracji organizmów, czy wymiany genów pomiędzy populacjami tego samego gatunku;
- 3) zachowana łączność pozioma (tj. poprzeczna w kierunku do osi rzeki) pomiędzy elementami ekosystemu doliny rzecznej, czyli procesy kształtujące funkcjonowanie całej doliny rzeki jako zintegrowanego systemu, w którym regularne, naprzemienne zalewy oraz przesuszenia doliny są normalnym zjawiskiem ekologicznym, zapewniającym właściwe funkcjonowanie gatunków i siedlisk tego obszaru;
- 4) utrzymana naturalna dynamika procesów korytowych, kształtująca morfologię koryta i tarasu zalewowego, która zapewnia odnawianie się głównych struktur geomorfologicznych w dolinie rzecznej, w ramach procesu dynamicznej równowagi pomiędzy procesami erozji i akrecji;
- 5) niezakłócone elementy fizyczno-chemiczne wody, w tym m.in. koncentracja rumowiska unoszonego, temperatura, zawartość związków biogenicznych, natlenienie, które odpowiada wzorcom ich zmienności charakterystycznym dla cieków wolnych od znaczących zakłóceń antropogenicznych;
- 6) zapewnienie właściwego uwodnienia siedliska przyrodniczych i siedlisk gatunków flory i fauny zależnych od wód;
- 7) ograniczenie negatywnych następstw związanych z sukcesją wtórną na siedliskach nieleśnych, stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz na siedliskach bytowania gatunków roślin i zwierząt, w tym utrzymanie co najmniej obecnej powierzchni torfowisk nieleśnych;
- 8) kształtowanie ekosystemów leśnych głównie przez procesy naturalne, dążenie do zapewnienia w nich dużego udziału martwego drewna stojącego i leżącego oraz zwiększania udziału drzewostanów w wyższych klasach wieku o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Regulowanie struktury i składu gatunkowego borów sosnowych i lasów mieszanych, zwłaszcza typów 91I0² i 91T0, przez ochronę czynną;
- 9) ograniczenie wpływu i liczebności gatunków obcych fauny i flory, z priorytetową eliminacją gatunków inwazyjnych;

- 10) utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków między obszarami Natura 2000 i wymianę puli genowej;
- 11) popularyzowanie wiedzy o siedliskach przyrodniczych oraz gatunkach będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000.